

1. Osmanlı evlerinde kapılarda iki tokmak bulunurdu. Bunlardan büyük olanı kalın, küçük olanı da ince ses çıkartırdı. Eve yabancı biri veya misafir gelmiş ise kalın sesli tokmağı tıktatır, ev sahibi ona göre hazırlığını yaparak kapıyı açardı.

Metinde anlatılan iletişim biçimi için aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

- A) Sen dili kullanılmıştır.
B) Sözlü iletişim kullanılmıştır.
C) Olumsuz iletişim dili kullanılmıştır.
D) Dolaylı iletişim yöntemi kullanılmıştır.

2. Öğrencilere şeker yerine üzüm dağıtılacağı yönünde haberler yayımlanmış ise de Merkezimiz Başkanlığının bu konuda bir çalışması bulunmamaktadır. Bilgi edinilmesi ve gerekli düzeltmenin yapılmasını talep ederiz.

ÖSYM Başkanlığı

Metinle ilgili olarak aşağıda yer alan ifadelerden hangisi söylenebilir?

- A) Toplumun haber alma özgürlüğü kısıtlanmıştır.
B) ÖSYM Başkanlığı tekzip metni yayınlanmasını istemiştir.
C) ÖSYM Başkanlığı'nın özel yaşamına müdahalede bulunulmuştur.
D) Öğrencilerin sınav koşullarından olumsuz etkilenmesi önlenmeye çalışılmıştır.

3. İnsanların kendilerini söz, yazı, resim gibi yollarla ifade etmesi, iletişime dayalı hak ve özgürlüklerimizden hangisi ile ilgilidir?

- A) Haberleşme hürriyeti
B) Bilgi edinme hakkı
C) Düşünceyi açıklama hürriyeti
D) Haber alma hakkı

- 4.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi görselle aynı doğrultudadır?

- A) İnsanlar tek başına iletişim kuramaz.
B) İletişim kurarken sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim türleri kullanılır.
C) Beden dili ile verilen mesajların konuşma ile tutarlı olması önemlidir.
D) Sözlü iletişim, duygu ve düşüncelerimizin sözcüklerle aktarılmasıdır.

5. Divan teşkilatında yer alan üyeler ve görevleri eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarda kalır?

- I. Padişahın vekili ve yardımcısıdır.
II. Divan toplantılarında büyük davalara bakmış, kadıların ve müderrislerin atamalarını yapmışlardır.
III. Bütçenin hazırlanması ve devletin diğer mali işlerinden sorumludurlar.

A) Kazasker B) Defterdar C) Sadrazam D) Nişancı

6. Anadolu'daki beyliklerin çoğunluğu birbirleriyle komşuydu. Bundan dolayı topraklarını genişletebilmek için birbirleriyle mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Osmanlı Devleti ise bulunduğu konumun sağladığı avantaj ile mücadelesinin çoğunu komşusu olan Bizans Devleti ile yapmıştır. Cihat olarak nitelendirilen bu mücadele diğer beylikler arasında Osmanlıya olan sempatinin artmasını sağlamıştır. Bu durum doğudan yeni gelen konargöçer Türklerin Osmanlı topraklarını tercih etmelerine neden olmuştur.

Bilgide Söğüt ve çevresini yurt edinen Osmanlı Beyliği'nin aşağıda yer alan avantajlardan hangisine sahip olduğu üzerinde durulmuştur?

- A) Halifenin siyasi desteği B) Coğrafyanın sağladığı avantajlar
C) Bölgenin ekonomik avantajları D) Komşu devletlerin siyasi durumu

7. Sultan II. Mahmud, tımar sisteminin bozulmasından sonra asker ve vergi toplama işini üstlenen ve zamanla bölgelerinde güç kazanan toprak sahibi âyanlarla Sened-i İttifak'ı imzalamıştır (1808). Bu sözleşme ile Osmanlı tarihinde ilk kez bir padişah yönettiği insanlara vergi ve askerlik konularında tavizler vermiştir. Bu senet sultanın iktidar gücünü kısıtlamıştır. Âyanlarla uzlaşa sağlandıktan sonra II. Mahmud'un hedefi ıslahatlar yapmak olmuştur. II. Mahmud Dönemi'nde, bozulan ve devlete zarar veren Yeniçeri Ocağı kaldırılmıştır. Yerine "Asakir-i Mansure-i Muhammediye" adıyla yeni bir ordu kurulmuştur.

Bilgiye göre;

- I. Padişahın yetkileri arttırılmıştır.
II. Askeri alanda düzenlemeler yapılmıştır.
III. Ayanlar devlet yönetimine katılma hakkı elde etmiştir.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız II. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III.

8. Lale Devri'nde yapılan yeniliklerin ilgili oldukları alanlarla eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	<u>Eğitim ve Kültür</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Sosyal</u>
A)	İtfaiye teşkilatı	İlk Osmanlı matbaası	Kağıt fabrikası
B)	Kağıt fabrikası	İlk Osmanlı matbaası	İtfaiye teşkilatı
C)	İlk Osmanlı matbaası	Kağıt fabrikası	İtfaiye teşkilatı
D)	İlk Osmanlı matbaası	İtfaiye teşkilatı	Kağıt fabrikası

9. Avrupa'yı etkileyen kavramlar ve onları ortaya çıkaran olaylar hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

<u>Rönesans</u>	<u>Fransız İhtilali</u>	<u>Sanayi İnkılabı</u>
A) Hümanizm	Milliyetçilik	Sömürgecilik
B) Milliyetçilik	Hümanizm	Sömürgecilik
C) Sömürgecilik	Milliyetçilik	Hümanizm
D) Hümanizm	Sömürgecilik	Milliyetçilik

10. Tarih boyunca su kaynakları Nil Nehri'nde olduğu gibi yerleşmeye etki eden en önemli faktörlerden biri olmuştur. Aşağıdaki görüntüde Mısır'ın gece uzaydan çekilmiş bir görüntüsü yer almaktadır. Bu görüntüdeki sarı renkli üçgene benzeyen ve güneye doğru incelerek devam eden kısım Nil Nehri'nin geçtiği yerlerdir. Görüntüdeki sarı renkler gece Mısır'da yanan ışıkları göstermektedir.

Aşağıda yer alan yorumlardan hangisi görüntüyü ve bilgiyi destekler niteliktedir?

- A) Süveyş Kanalı ve Nil Nehri Baharat Yolu'nu canlandırarak deniz ticaretini geliştiren önemli su yollarıdır.
- B) Mısır, tarih boyunca yer altı kaynakları, tarihi ve turistik mekanlarıyla bir çok uygarlığın ilgisini çekmiş ve yerleşim yeri olarak tercih edilmiştir.
- C) Nil Nehri sayesinde tarımsal faaliyetler için yağmura ihtiyaç duyulmadan tarım yapılabilmiş ve Mısır'da tarihteki ilk uygarlıklardan biri kurulmuştur.
- D) Uzaydan çekilden görüntüler arasında en net olanı Nil Nehri'ne ait haritalardır.
11. "Ben Ayşe, Tuz Gölü civarında yaşıyorduk. Tarlalarımızdan yeterli verim elde edemeyince göç ettik."

Ayşe ve ailesinin göç etmesine neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kuraklık B) Aşırı yağış C) Sel D) Bitki örtüsünün zayıflığı

12. Suriye'nin başkenti Şam'ın merkezinden 10 km doğuda yer alan Doğu Guta'da 200.000'i çocuk 400.000 civarında sivil yaşıyor. Halk, 5 yıldır savaş altında yaşamını sürdürüyor. Son yıllarda bölgeye yeterli gıda ve tıbbi malzeme ulaştırılmıyor.

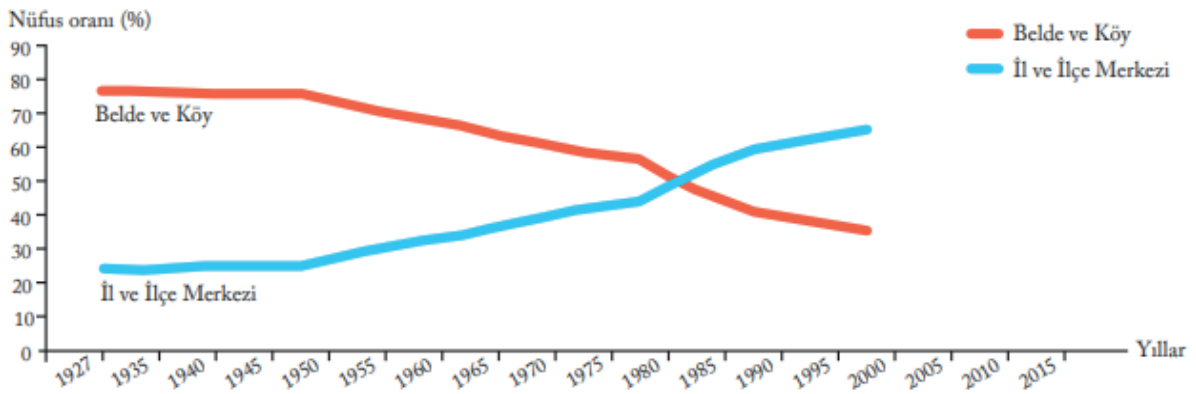
Habere göre Doğu Guta'da yerleşme ve seyahat özgürlüğünün kısıtlanmasının;

- I. Kıtılık
- II. Hastalık
- III. Ölüm

olumsuz durumlarından hangilerine yol açması beklenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve III.
- D) I, II ve III.

13. Grafik incelendiğinde aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkartılamaz?

- A) Kırsal nüfusu 1950'den sonra düşüş göstermektedir.
- B) 2000'li yıllarda kent nüfusu kırsal nüfusundan fazladır.
- C) Kırsal nüfusunun en fazla olduğu dönem 1927-1950 yılları arasındadır.
- D) Kent nüfusunda 1927-1945 yılları arasında belirgin bir artış yaşanmıştır.

14. 1789 yılında Fransız düşünürlerin de etkisiyle meydana gelen Fransız İhtilali ile Fransa'nın yönetim biçimi değişti. Tüm dünyaya yayılan "hürriyet, adalet, kardeşlik, eşitlik" gibi kavramlar özgür düşüncenin gelişmesine katkı sağladı. İlan edilen Fransız Yurttaş ve İnsan Hakları Bildirisi'nde "Düşüncelerin ve inançların özgürce ifade edilmesi insanın en değerli haklarından biridir. Bu nedenle her yurttaş serbestçe konuşabilir, yazabilir ve yazdıklarını yayımlayabilir." denilmektedir. II. Dünya Savaşı sonrası 1948'de ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 19. maddesinde ise düşünce özgürlüğü "Herkesin görüş ve anlatım özgürlüğü hakkı vardır. Bu hak hangi ülkede olursa olsun bilgi ve düşünceleri arama, alma ve yayma özgürlüğünü içerir." şeklinde açıklanmıştır.

Metinden aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşünce özgürlüğü evrensel belgelerle güvence altına alınmıştır.
- B) Düşünce ve inanç özgürlüğü insanın en değerli haklarından biridir.
- C) Düşünce ve ifade özgürlüğü II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır.
- D) Düşünce, ifade ve inanç özgürlüğü ile ilgili gelişmeler Fransız İhtilali sonrası yaşanmıştır.

15. MÖ. 1000'lerde Fenike medeniyetinde öğrenilmesi güç olan çivi yazısı ve hiyeroglifin yerine geçecek bir alfabe icat edildi. Fenike alfabesinde harfler belirli sesleri ifade ediyordu. 22 sessiz harften oluşan bu alfabe günümüzde kullandığımız alfabenin de kökenini oluşturuyordu. Akdeniz'de ticaretle uğraşan Fenikelilerle alışveriş yapan Yunanlar, bu alfabeyi kendi dillerine uyarlayarak Yunan alfabesini geliştirdiler. Yunan alfabesinden esinlenen Romalılar da bazı harfleri değiştirerek Latin alfabesini oluşturdular. Günümüzde ülkemizde kullandığımız alfabe, 1928'de Latin alfabesinden uyarlanmıştır.

Metinden çıkartılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunan alfabesinin temeli Fenike alfabesidir.
- B) Ülkemizde 1928 yılından beri Latin harfleri kullanılmaktadır.
- C) Harf yazısı Fenike uygarlığı tarafından oluşturulmuş oradan tüm dünyaya yayılmıştır.
- D) Yazı çeşitli uygarlıkların katkıları ile günümüze kadar gelmiştir.
16. Newton, Dünya ile bütün nesnelere arasında onları birbirine çeken bir güç olduğunu gördü. Gezegenlerin boşlukta bir denge ve düzen içinde birbirlerine bağlandıkları ve yörüngelerinde bir arada bulunmalarının çekim kuvveti sayesinde olduğu gözlemlendi. Bu gezegen etkileşimlerinin gözlemlenmesi ve evrensel bir kütle çekim kanununun keşfedilmesini sağladı. Newton, 1687'de bu bilgileri Principia [Prinsipia (İlkeler)] adlı kitabında topladı. Eserinde Ay ve Güneş'in denizi çekip nasıl gelgit yarattığını açıkladı. Kuyuklu yıldızların ve uzay gemilerinin izlediği ve izleyeceği yolu hesapladı. Onun çalışmaları sayesinde bilim insanları 20. yüzyılda uzaya insan ve uydu gönderdi. Dünya hakkındaki gizem azaldı. Yeni bilgiler öğrenmek isteyen bilim insanları çalışmalarına hız verdi.

Metinden çıkartılacak genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Newton'un tek çalışması yerçekimi kuvveti ve onun etkileri üzerine olmuştur.
- B) Newton'un XVII. yüzyıldaki çalışmaları XX. yüzyılda astronomi alanında gerçekleşen gelişmelere temel oluşturmuştur.
- C) Yeni bilgiler öğrenmek isteyen bilim insanları önce Newton'un kütle çekim kanununu öğrenmek zorundadır.
- D) Kuyuklu yıldızların ve uzay gemilerinin izlediği ve izleyeceği yolun hesaplanmasında Newton'un keşifleri önemli bir yere sahiptir.

17. **el-Harezmi (ö. 863 ?)**: Coğrafya, astronomi ve matematik alanında çalışmalar yaparak kitaplar yazdı. Darü'l-Hikme'nin yöneticiliğini yaptı. Matematiğin bir dalı olan cebir biliminde yaptığı çalışmalar nedeniyle "cebirin babası" olarak tanındı. Hint rakamlarını inceleyerek "0" (sıfır) rakamını ilk defa kullandı. Böylece günümüzde kullandığımız onlu sayı sistemi ortaya çıktı. Enlem ve boylam daireleriyle ilgili ölçümler yaptı. Güneş, Ay ve gezegenlerin hareketlerini gözlemledi.

Piri Reis (ö.1553): Osmanlı Devleti'nin donanma komutanlarından olup coğrafya alanında önemli eserler verdi. "Kitab-ı Bahriye" (Denizcilik Kitabı) adlı eserinde Akdeniz limanlarını tanıttı. Piri Reis'in bir bölümü günümüze ulaşmış Dünya haritası, Amerika kıtasının doğu kıyılarını gösteren en eski haritadır. Bu harita, sınırları sonraki yıllarda çizilen birçok haritadan daha doğru olarak göstermektedir.

İbn-i Sîna (ö.1037): Tıp, felsefe, matematik, astronomi, kimya gibi farklı bilim dallarında iki yüzden fazla eser verdi. En önemli çalışmalarını tıp alanında yaptı. Mikroskobun icadından önce mikropların hastalıklara neden olduğunu buldu. Tıp alanında bilimsel deneylere önem vererek ilk defa sonda aletini kullandı ve damar içi şırıngasını yaptı. Avrupa'da "Avicenna (Avisenna)" adıyla tanındı ve "El-Kanun Fi't-Tıb" (Tıbbın Kanunu) isimli eseri burada 17. yüzyıla kadar tıp eğitiminde kullanıldı.

Bu bilgilerden çıkartılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn-i Sîna tıp kitabıyla Avrupa'yı etkilemiştir.
- B) Harezmi sıfır sayısını ilk kullanan kişidir.
- C) Osmanlı Devleti denizcilik konusunda oldukça ileridir.
- D) Türk-İslam bilginleri bilimsel gelişme sürecine katkıda bulunmuşlardır.

18. **Verilen cümlelerdeki boşlukları kutudan seçeceğiniz uygun terimlerle doldurunuz.**

Eğitim görmüş ve yetenekli kişilerin çalışma ya da fırsat azlığı gibi nedenler yüzünden kendi ülkesinden başka bir ülkeye yerleşmesine denir.

Kilometrekareye kareye düşen kişi sayısı kavramıyla ifade edilir.

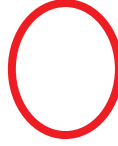
İnsanlık tarihinin belki de en önemli buluşlarından biri olannın icadı ile de bilginin kayıt altına alınması ve kalıcılığı mümkün olmuştur. Böylece bu icat, geçmişle gelecek arasında köprü kurarak toplumsal belleği koruma işlevini yerine getirmiş ve çağlarının başlamasını sağlamıştır.

el-Hâzinî cisimlerin hava içindeki ağırlıklarını hesaplamak için "..... Terazisi" denilen beş kefli teraziyi geliştirdi.

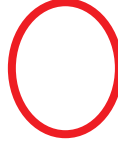
nüfus yoğunluğu - yazı- beyin göçü - tarih - Hikmet

19. Verilen tanımları ilgili kurumlar ve padişahlar ile eşleştiriniz.

Kapıkulu ocaklarına asker yetiştiren okuldur.

Ordunun silahlarını temin etmek, bu silahların bakım ve tamirini yapmakla görevli askerleri yetiştiren okuldur.

Orduya ait topların yapımı, bakımı ve tamiri ile görevli okuldur.

Kapıkulu Ocağını kuran padişahdır.

Osmanlı Devleti'nde ilk düzenli orduyu kuran padişahdır.

1

I. Murat

2

Topçu Ocağı

3

Acemi Ocağı

4

Cebeci Ocağı

5

Orhan Bey

20. Çok sayıda kitabın basılması ve kitap fiyatlarının ucuzlaması sonucu bilgi daha hızlı yayıldı.

Bu gelişme Gutenberg'in hangi buluşu sayesinde gerçekleşmiştir? Yanıtınızı aşağıdaki boşluğa yazınız.